

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

29 juni 2000

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Gilbert Vanleenhove, Julien Demeulenaere, André Van Nieuwkerke,
Ludo Sannen en Kris Van Dijck –**

**betreffende bijsturing van de regelgeving voor de ondersteuningscentra van ouderverenigingen en
de erkende verenigingen die vorming voor ouders van schoolgaande kinderen organiseren**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heer Lucien Suykens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heer Julien Demeulenaere, mevrouw Claudine De Schepper, de heren André Moreau, Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, mevrouw Marleen Van den Eynde ;

de heren Lucien Suykens, André Van Nieuwkerke ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Kris Van Dijck.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys, Cis Schepens ;

de heren Jean Geraerts, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem ;

de heren Jan Van Duppen, Robert Voorhamme ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

Zie :

360 (1999-2000)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid besprak op woensdag 28 juni 2000 het voorstel van resolutie van de heren Gilbert Vanleenhove, Julien Demeulenaere, André Van Nieuwerkerke, Ludo Sannen en Kris Van Dijck betreffende bijsturing van de regelgeving voor de ondersteuningscentra van ouderverenigingen en de erkende verenigingen die vorming voor ouders van schoolgaande kinderen organiseren.

I. Toelichting door de heer Gilbert Vanleenhove, mede-indiener

De heer Gilbert Vanleenhove dankt vooraf de medeondertekenaars voor de constructieve groei naar de voorliggende consensustekst.

1. Het decreet van 20 juni 1996

Hij vervolgt dat het decreet betreffende de subsidiëring van de ondersteuningscentra van ouderverenigingen en van erkende verenigingen die vorming voor ouders van schoolgaande kinderen organiseren, dateert van 20 juni 1996. Dit decreet kwam er niet alleen in het licht van de maatschappelijke wijzigingen in de jongste decennia, met groeiende democratisering en sterke emancipatiebewegingen, maar ook in het licht van de bestuurlijke verhoudingen binnen het onderwijs, met groeiende decentralisatie en deregulering. Daardoor krijgen scholen overal in Europa veel meer autonomie en moeten ze zelf een actief kwaliteitsbeleid voeren. Het is van groot belang dat alle belanghebbenden, dus zeker ook de ouders, daar actief bij betrokken worden.

Participatie aan het schoolbeleid is sinds vele jaren een essentiële bekommernis van het onderwijsbeleid van de Vlaamse overheid. Dit geldt, aldus de spreker, voor de leden van de onderwijscommissie, maar zeker ook voor de onderwijsminister, die in het verleden al duidelijk bewezen heeft dat participatie voor haar geen ijdel woord is. Hij verwijst daarbij naar het decreet over de leerlingengraden.

Het decreet van 20 juni 1996 heeft de daad bij het woord gevoegd en heeft voorzien in een subsidiëring van werking en projecten van de ondersteuningscentra en van de erkende verenigingen.

2. Belang van ondersteuningscentra

2.1. Relatie met de lokale ouderverenigingen

De heer Vanleenhove stelt dat de echte participatie op het veld zelf bij de lokale ouderverenigingen gebeurt. Het zijn de ouders ter plaatse die telkens opnieuw de participatie in hun eigen school waar moeten maken. Maar participeren heeft maar zin als dat met kennis van zaken gebeurt. Het vereist toch een minimaal inzicht in de onderwijsstructuren, de onderwijswetgeving, in pedagogische principes, management en schoolbeleid. Vooral de deskundigheid van ouders is een knelpunt. Ze kunnen als partner heel dikwijls niet op tegen diegenen die professioneel met onderwijs bezig zijn. Die lokale ouderverenigingen zijn in de meeste gevallen niet in staat – niet alleen financieel, maar vooral inhoudelijk – om zelf voor vorming voor de ouders in te staan.

Men zou er kunnen voor opteren de lokale ouderverenigingen zelf door subsidiëring meer financiële armslag te geven, zodat ze in staat zijn zelf vormingsprojecten op het getouw te zetten of in te kopen. Afgezien van de onbetaalbaarheid, de hopeloze versnippering van middelen en de chaotische overlapping aan initiatieven die dat tot gevolg zou hebben, zou een dergelijke maatregel leiden tot een oeverloze bureaucratie, waarbij elke oudervereniging afzonderlijk haar bestaansredenen en haar werking zou moeten bewijzen. Of het resultaat dan nog echt effectief zou zijn, valt volgens de spreker sterk te betwijfelen.

Hij is van mening dat daarom die ouderverenigingen voor hun werking naar leden en individuele ouders toe in hun nood aan informatie, advies, begeleiding, ondersteuning, hulpverlening, conflictbemiddeling, belangenbehartiging, vertegenwoordiging en vorming, terecht moeten kunnen bij de ondersteuningscentra van ouderverenigingen.

Deze ondersteuningscentra en ook de erkende verenigingen kunnen veel efficiënter en vooral ook veel economischer én met een aanwijsbaar resultaat projecten ten behoeve van de deskundigheidsbevordering van ouders realiseren.

2.2 Relatie met de netten

De heer Vanleenhove stelt dat sommige leden het er nogal moeilijk mee hebben dat de ondersteuningscentra netgebonden zijn. Het decreet van 20

juni 1996 heeft het mogelijk gemaakt dat de ouderverenigingen van scholen uit alle netten terug kunnen vallen op koepels van ouderverenigingen die het pedagogische project van het eigen net onderschrijven.

Een niet-netgebonden situatie in het onderwijs kan volgens hem voor sommige leden misschien een in-nige droom zijn. Wie verantwoordelijkheid draagt in de samenleving en wie dus politieke verantwoordelijkheid draagt, moet dromen hebben om het dynamisme en de motivering te vinden om zich dagelijks in te zetten. Tegelijk citeert hij hierbij één van de honderden markante uitspraken van de heer Luc Van den Bossche, voormalig minister van Onderwijs: “Het beleid is er niet om de dromen, maar wel om de werkelijkheid te ordenen.”.

De realiteit is dat scholen nog altijd kiezen voor aansluiting bij een bepaald net. En ook al streven ze binnen dat net meer en meer naar een zekere vrijheid om zich te profileren – en dat is een goede zaak –, ze vinden mekaar toch steeds als het om een bepaald opvoedingsproject gaat. Hij verwijst hier naar onderzoek van prof. Elchardus. Als men wil dat de ondersteuningscentra toegang hebben tot de scholen, aanvaard worden en dus iets zinnigs kunnen doen voor de ouders in die scholen, dan kan dit vandaag alleen maar als men ook die nettenstructuur respecteert.

Hij benadrukt dat dit niet betekent dat de verschillende ondersteuningscentra volledig geïsoleerd van mekaar werken. Ook vandaag al ontplooiën die ondersteuningscentra activiteiten in gezamenlijk initiatief en zij houden heel geregeld contact met elkaar. Getuige daarvan alleen al het gezamenlijk memorandum dat zij naar aanleiding van deze regeringsvorming opstelden.

2.3 Relatie met overheidsinitiatieven

Er is volgens de indiener ook een grote bereidheid bij de koepels van ouderverenigingen – wat blijkt uit een gezamenlijke brief (d.d. 16 november 1999) aan de secretaris-generaal Monard – om met het departement Onderwijs in blijvend overleg te treden om initiatieven van weerszijden op elkaar af te stemmen. Ze zijn er zelf vragende partij voor dat dit overleg niet vrijblijvend zou gebeuren, maar dat er, zoals in de voorliggende resolutie wordt gevraagd, een formeel overlegplatform opgericht zou worden waar enerzijds vertegenwoordigers van de ondersteuningscentra en van de erkende verenigingen die vorming voor ouders van schoolgaande kinderen organiseren, en anderzijds vertegenwoordigers van het departement Onderwijs elkaar gere-

geld kunnen ontmoeten om te zoeken naar complementariteit in hun initiatieven.

Overheid en koepels kunnen elkaar met succes aanvullen, bijvoorbeeld op het vlak van informatie naar ouders toe. De heer Vanleenhove waarschuwt ervoor dat wanneer die informatieverstrekking geen degelijke ondersteuning krijgt vanuit de organisaties die voor de follow-up kunnen en moeten zorgen, dit alleen maar kan leiden tot frustraties, tot verhoging van onmacht bij de doelgroep, i.c. de ouders, en tot uitholling van het bestaan en de bedoeling van het georganiseerde ouderverenigingswerk.

De taak van de overheid moet volgens hem daarom begrensd zijn. Als het gaat over belangenbehartiging, over vorming en emancipatorisch streven van de ouders, dan kan dat enkel zinvol gerealiseerd worden door de ouders zelf en door hun vertegenwoordigers. Als de overheid hier plaatsvervangend zou optreden, dan zou zij de participatie uithollen en veeleer afremmen dan realiseren. Taakafbakening en afspraken tussen de overheid en de koepels van ouderverenigingen zijn dus nodig en fundamenteel om de schaarse middelen optimaal te laten renderen.

3. Opdrachten en middelen

3.1. Huidige situatie

De middelen voor ouderverenigingswerk zijn schaars, zeker in het licht van de vele opdrachten die het decreet van 20 juni 1996 aan de ondersteuningscentra oplegt. Zij moeten de aangesloten ouderverenigingen ondersteunen en de schoolgebonden belangen van de ouders behartigen, onder meer door bijdragen in een kader- of ledenblad, afzonderlijke publicaties, brochures of documentatie, vormingsactiviteiten voor leden en het ruimer publiek, kadervormingsactiviteiten en initiatieven van deskundigheidsbevordering.

Wat zijn de middelen die de Vlaamse overheid vandaag begrotingsmatig ter beschikking stelt voor de koepels van ouderverenigingen? Financieel wordt er 13,1 miljoen frank door de overheid ter beschikking gesteld. Daarvan gaat 75 percent naar vormingssubsidies, zijnde 9,82 miljoen frank, en 25 percent naar werkingssubsidies, zijnde 3,27 miljoen frank.

Op het vlak van personeel krijgen zij personeelsleden uit het onderwijs met verlof wegens opdracht. Het totaal aantal toegevoegde personeelsleden kan

voor de verschillende ondersteuningscentra samen maximum vijf voltijdse equivalenten bedragen.

3.2 Knelpunten

De heer Vanleenhove werpt op dat bij de totstandkoming van het decreet de leefbaarheid van de koepels niet voldoende is ingecalculeerd geworden en er onvoldoende rekening is gehouden met de vele concrete taken en opdrachten. Vandaar dat uit de praktijk blijkt dat de toegekende middelen ruim onvoldoende zijn om de leefbaarheid van de ondersteuningscentra te garanderen. Zeker ook in het licht van de verruimde ouderparticipatie die in onderwijsdecreet XI werd uitgeschreven.

Het gevaar is volgens hem niet denkbeeldig dat zij om te overleven in grote mate, financieel en dus ook inhoudelijk, afhankelijk worden van de onderwijskoepels. Dat is gevaarlijk omdat zij daardoor hun opdracht niet meer in volle autonomie en efficiëntie kunnen uitoefenen.

Daarbovenop komt nog het feit dat de kredieten die in de begroting voorzien zijn, niet volledig worden toegekend. Voor het lopende schooljaar bijvoorbeeld werd van de 13,1 miljoen frank slechts 11,3 miljoen frank toegekend, dus 1,8 miljoen frank minder dan voorzien.

Een en ander hangt samen met de onduidelijke criteria die door de selectiecommissie voor de projecten worden gehanteerd. Daardoor worden bepaalde projecten niet ontvankelijk verklaard, hoewel ze nochtans volledig voldoen aan de criteria die vastliggen in het besluit van de Vlaamse regering van 20 juni 1996 tot vastlegging van de beoordelingsprocedure van de vormingsprojecten voor ouders. Blijkbaar hanteert de selectiecommissie, aldus de spreker, nog andere criteria die niet in dat besluit vermeld staan.

Overigens lijkt het hem niet goed dat de selectiecommissie die over de projecten voor vorming van ouders moet oordelen, dezelfde commissie is als die welke moet oordelen over de nascholingsprojecten voor leerkrachten. Het komt hem voor dat die selectiecommissie wellicht dezelfde normen gebruikt voor beide soort projecten, terwijl de manier waarop ouders reageren op een aangeboden project van een heel andere aard is dan de reactie bij leerkrachten.

Om al deze redenen vragen de indieners :

- in de achtste streep, 2°, van het voorstel van resolutie om eenduidige criteria vast te leggen voor de erkenning en beoordeling van de ingediende projecten in functie van de eigenheid van de doelgroep ;
- in de achtste streep, 4°, in een voldoende hoog subsidiëringsbedrag te voorzien en dit bedrag ook effectief toe te kennen, zodat vormingswerk voor ouders mogelijk wordt in alle basis- en secundaire scholen in alle Vlaamse provincies en in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad ;
- in de achtste streep, 5°, dringend te onderzoeken of de gelden voorzien voor projectfinanciering wel voldoende zijn om de decretaal opgelegde opdrachten uit te voeren.

Een laatste knelpunt is dat de ondersteuningscentra veel te laat weten of hun projecten goedgekeurd zijn en over welke middelen ze zullen kunnen beschikken. Tot nog toe gebeurde dit pas in januari, wanneer het schooljaar al een heel stuk aan het lopen is. Het gevolg daarvan is dat bepaalde projecten niet meer uitgevoerd kunnen worden en dat de middelen die daarvoor voorzien waren, teruggestort moeten worden. Soms gaat het over serieuze bedragen.

Daarom vragen de indieners in het voorstel van resolutie :

- in de achtste streep, 1° : de nodige schikkingen te treffen opdat de ondersteuningscentra en de erkende verenigingen vóór de aanvang van het schooljaar zouden weten over welke middelen ze kunnen beschikken om het werkingsjaar degelijk voor te bereiden ;
- in de achtste streep, 3° : de mogelijkheid te scheppen dat bepaalde projecten mits een jaarlijkse programmering en rapportering voor meer jaren erkend en gegarandeerd kunnen worden.

De ondersteuningscentra bevinden zich volgens de spreker momenteel in een onhoudbare situatie. Er moeten heel dringend maatregelen komen opdat hun werking niet lamgelegd zou worden. Het voorstel van resolutie geeft daarin een richting aan.

Ten slotte vermeldt de heer Vanleenhove dat de minister voor het schooljaar 2001-2002 een nieuw participatiedecreet aankondigt, naar aanleiding

waarvan zij ook de mogelijkheden van de koepels van ouderverenigingen aan een grondig onderzoek zal onderwerpen. Een discussie ten gronde over de rol en het belang van het ouderverenigingswerk lijkt hem nuttig en waardevol, precies om de eigenheid van het ouderverenigingswerk te expliciteren en te verhelderen. Participatie van leerlingen, van personeel en van ouders zijn namelijk in wezen drie totaal verschillende vormen van participatie, die een afzonderlijke methodiek, aanpak en middelen vereisen. De vraag is dan misschien of het wel efficiënt en zinvol is tot één groot participatie-verzameldecreet te komen en of het niet beter is, voor wat ouderparticipatie betreft, het decreet van 20 juni 1996 op een aantal punten te herzien. Uitvoering van de voorliggende resolutie vergt in elk geval enkele decretale wijzigingen, naast een aantal aangelegenheden die via een besluit van de Vlaamse regering geregeld kunnen worden.

II. Algemene bespreking

– *namens de VLD-fractie*

De heer *Gilbert Van Baelen* verklaart dat zijn fractie het voorstel van resolutie ondersteunt. Hij merkt op dat het voorstel van resolutie over de partijgrenzen heen werd ondertekend. Dit duidt erop dat al deze fracties aan participatie, en in het bijzonder ouderparticipatie, in het onderwijs veel belang hechten. Ondersteuningscentra vervullen in dit kader een belangrijke rol. Sommigen hebben inderdaad vragen bij de netgebondenheid van de ondersteuningscentra, maar hij is van mening dat deze centra hun plaats hebben in het onderwijsveld. Hij verwijst daarbij tevens naar de beleidsnota *Onderwijs en Vorming 1999-2004 (Parl. St. VI. Parl. 1999-2000, nr. 139/1)*, waarin de minister een evaluatie van de ondersteuningscentra voorziet. Het voorstel van resolutie is van belang, maar ook de evaluatie is nodig om een grondig debat over de ondersteuningscentra te voeren, teneinde het decreet eventueel aan te passen, dan wel deze regelgeving in te voeren in het aangekondigde participatiedecreet.

Het voorstel van resolutie vraagt o.m. “eenduidige criteria vast te leggen voor de erkenning en beoordeling van de ingediende projecten in functie van de eigenheid van de doelgroep”. De heer *Van Baelen* wenst ervoor te waarschuwen dat éénduidige criteria een tweesnijdend zwaard omvatten. Enerzijds is dit wenselijk als ze perfect te vertalen zijn, maar anderzijds kunnen zij ook teveel ruimte laten.

De heer *André Moreau* verwijst naar de toelichting van de heer *Gilbert Vanleenhove*. Daarin stelde die dat de ondersteuningscentra van de voorziene 13,1 miljoen frank er voor het lopende schooljaar slechts 11,3 miljoen frank werd toegekend. Hij vraagt waarom de resterende 1,8 miljoen frank niet werd toegekend. Had dit te maken met projecten die niet werden uitgevoerd ?

– *repliek van de heer Gilbert Vanleenhove, mede-indiener*

De heer *Gilbert Vanleenhove* verduidelijkt dat de 1,8 miljoen frank gewoon niet werd toegekend omdat niet alle projecten ontvankelijk worden verklaard. Dit komt omdat het voor de ondersteuningscentra niet duidelijk is welke criteria de selectiecommissie hanteert. Eénduidige criteria kunnen inderdaad ook een keerzijde hebben, maar de selectiecommissie gebruikt tevens andere criteria dan deze die in het uitvoeringsbesluit zijn opgenomen. Daardoor worden waardevolle projecten niet ontvankelijk verklaard. Bovendien moet het resterende bedrag verhoogd worden met de middelen voor projecten die niet konden worden uitgevoerd omdat de centra veel te laat weten of hun projecten goedgekeurd zijn en over welke middelen ze zullen kunnen beschikken.

– *namens de SP-fractie*

De heer *André Van Nieuwkerke, mede-indiener*, stelt dat zijn fractie het voorstel van resolutie zal goedkeuren. Hij wenst wel zijn bezorgdheid te uiten over de betrokkenheid van de ouders van doelgroepleerlingen. Deze ouders verdienen meer aandacht. Hij meent bovendien dat ouderverenigingen en ondersteuningscentra in de toekomst ook meer autonoom en onafhankelijk zouden moeten kunnen functioneren. Hij wil hierbij niet de netgebondenheid in vraag stellen, maar pleit voor meer financiële autonomie.

– *repliek van de minister*

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming*, wil niet ten gronde ingaan op het voorstel van resolutie. Zij verwijst daarvoor naar de beleidsnota waarin een evaluatie is voorzien van het bestaande decreet en naar het aangekondigde participatiedecreet waarin deze regelgeving eventueel zou kunnen worden geïntegreerd. Zij zal hieromtrent in het najaar een voorstel lanceren.

M.b.t. het laattijdig uitbetalen van de middelen licht zij toe dat de ondersteuningscentra zelf ook

de voorziene data voor het indienen van de dossiers niet altijd respecteren, waardoor de laattijdigheid ook hieraan te wijten is. Bovendien ontvangen deze centra ook subsidies uit de begroting cultuurvolksontwikkeling, waardoor het totale subsidiebedrag komt op 46 miljoen frank.

III. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende bijsturing van de regelgeving voor de ondersteuningscentra van ouderverenigingen en de erkende verenigingen die vorming voor ouders van schoolgaande kinderen organiseren wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

De verslaggever,

Lucien SUYKENS

De voorzitter,

Gilbert VANLEENHOVE
